

821
C56

funny
green

ANDREW CLEMENTS

An illustration by Brian Selznick showing a group of children peering over a wooden desk. A hand in the center holds a silver pen vertically. The children have various expressions of curiosity and interest. There are stacks of books on either side of the pen. The background is a light, textured grey.

Povestea
frindelului

ILUSTRĂȚII DE BRIAN SELZNICK

ARTHUR

ANDREW CLEMENTS (n. 1949, la Camden, în New Jersey, SUA) este scriitor, editor și profesor. Primele sale creații au fost texte pentru cântece. Apoi a lucrat la mai multe edituri, unde s-a ocupat de cărți pentru copii.

Primul său roman, *Povestea frindelului*, a avut un succes imens, fiind apreciat în toate statele americane și onorat cu șaisprezece premii, printre care Premiul Christopher. În 2016, *Povestea frindelului* a primit și prestigiosul Premiu Phoenix, decernat cărților pentru copii care merită să fie considerate clasice. De-a lungul timpului a scris peste 45 de cărți, multe dintre ele traduse în numeroase limbi. În 2007 a publicat *Gata cu vorba*, roman recompensat în 2010 cu California Young Reader Medal.

Clements este tatăl a patru copii, care l-au inspirat adesea în scrierea textelor.

ANDREW CLEMENTS | POVESTEA FRINDELULUI

Ilustrații de Brian Selznick

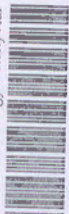
Traducere din engleză
de Florentina Hojbotă

821
C56 d

349558

Biblioteca Județeană Bod Péter
Bod Péter Megyei Könyvtár

3 4 1 5 5 8

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „BOD PÉTER”
SFÂNTU GHEORGHE
Tel: 351 600, 315 577
SEPSISZENTGYÖRGY
BOD PÉTER MEGYEI KÖNYVTÁR

ARTHUR

Nick la două luni

1 | Nick

Dacă cineva le-ar cere elevilor și profesorilor de la Școala Elementară Lincoln să facă trei liste – cu puștii răi, cu puștii deștepți și cu puștii de treabă –, Nick Allen nu s-ar afla pe niciuna dintre ele. Nick merita să fie pe o listă specială, doar a lui, și toți știau asta.

Era Nick un copil-problemă? Greu de spus. Un lucru e sigur: Nick Allen avea o grămadă de idei și știa să le folosească.

Odată, într-a treia, Nick se gândi să transforme clasa domnișoarei Deaver într-o insulă tropicală. Ce copil din New Hampshire nu ar vrea să fie vară în februarie? Așa că mai întâi îi convinse pe toți să facă niște palmieri mici din carton verde și maro și să-i lipească la colțul fiecărei bănci. Domnișoara Deaver le era profesoară de vreo șase luni și se arătă încântată.

— *Ce drăguț!*

A doua zi, toate fetele aveau flori de hârtie în păr și toți băieții purtau ochelari de soare și pălării de plajă. Domnișoara Deaver aplaudă și zise:

— E atât de plin de *culoare*!

A doua zi, Nick a adus o șurubelniță și a reglat termostatul clasei la 30 de grade. Toți copiii s-au schimbat în pantaloni scurți și tricouri și s-au descălțat. Iar când domnișoara Deaver a ieșit puțin din clasă, Nick a împrăștiat vreo zece căni de nisip alb pe podeaua clasei. Domnișoara Deaver a rămas din nou surprinsă, văzând cât de *creativi* pot fi elevii ei.

Numai că nisipul a ajuns în hol, iar lui Manny, îngrijitorul, nu i s-a părut deloc creativ. Și s-a dus hotărât până la cancelarie.

Directoarea a mers pe urmele dărei de nisip și, când a ajuns la capătul ei, a văzut-o pe domnișoara Deaver, stând în fața clasei și arătându-le câtorva copii cum se dansează hula, și apoi, pe un băiat cu părul castaniu, dezbrăcat până la brâu, care tocmai trimitea o minge de volei peste fileul făcut din șase tricouri legate între ele.

Excursia clasei a treia în țările calde a luat brusc sfârșit.

Dar asta nu l-a oprit pe Nick să încerce să înveselească din nou atmosfera. Școala Lincoln trebuia scoasă din amorțeală din când în când, iar Nick era persoana potrivită pentru această misiune.

Un an mai târziu, Nick a descoperit ceva fenomenal: mierla. Într-o seară a văzut la televizor o emisiune în care mierla cu aripi roșii scotea un sunet ascuțit când se apropia de ea vreun uliu sau o altă pasăre periculoasă. Din cauza modului de propagare a sunetului, păsările de pradă nu știau din ce direcție se aude.

A doua zi, când citeau în tăcere, Nick s-a uitat la profesoară și a observat că nasul doamnei Avery era curbat și semăna cu ciocul unui uliu. Atunci Nick a scos un „pii” pițigăiat, ca mierla.

Doamna Avery și-a ridicat brusc privirea din carte și s-a uitat în jur. Nu știa cine făcuse așa, prin urmare a zis „Șșșș!” întregii clase.

Un minut mai târziu, Nick a scos același sunet, dar și mai tare. „Piiii!” De data asta câțiva colegi au chicotit. Dar doamna Avery s-a prefăcut că nu a auzit nimic și, peste aproximativ cincisprezece secunde, s-a ridicat și s-a dus în spatele clasei.

Fără să-și ia ochii din carte și fără să se miște deloc, Nick a scos din toți rărunchii cel mai strident și mai enervant „Piiii!” posibil.

Doamna Avery a izbucnit.

— Janet Fisk, încetează!

Janet, care stătea la patru rânduri de Nick, s-a albit toată, apoi s-a înroșit.

— Dar eu n-am făcut nimic... Pe cuvânt.

Lui Janet îi tremura vocea, ca și cum i-ar fi venit să plângă.

Doamna Avery și-a dat seama că s-a înșelat și și-a cerut scuze.

— Cineva totuși o caută cu lumânarea, a zis doamna Avery, semănând din ce în ce mai mult cu un uliu.

Nick a continuat să citească și nu a mai scos niciun sunet.

La prânz, Nick a stat de vorbă cu Janet. Îi părea rău că doamna Avery o certase. Janet stătea în același cartier cu Nick și câteodată se jucau împreună. Era bună la baseball, iar la fotbal îi întrecea pe majoritatea băieților și fetelor din școală.

— Hei, Janet, îmi pare rău că te-a certat, i-a zis Nick. E vina mea. Eu făceam așa.

— Serios? l-a întrebat Janet mirată. Dar cum de i s-a părut doamnei Avery că sunetul venea de la mine?

Așa că Nick i-a povestit despre mierle, iar lui Janet i s-a părut foarte interesant. Pe urmă a încercat să-l imite de câteva ori și sunetele scoase de ea erau chiar mai stridente și mai pițigăiate decât ale lui Nick. A promis că nu va spune nimic nimănui.

În tot restul anului, cel puțin o dată pe săptămână, doamna Avery a auzit un „piii” în timpul orelor – când un piuit subțire, când unul și mai subțire.

Dar doamna Avery nu a aflat niciodată cine scotea sunetul acela și cu timpul a reușit să-l ignore. Dar ea tot semăna cu un uliu.

Pentru Nick, fusese un lung experiment științific – unul încununat de succes.

Și îi plăcuse și lui Janet Fisk.

2 | Doamna Granger

Totul s-a schimbat în clasa a cincea. Era anul în care începeau gimnaziul. Clasa a cincea însemna note de trecere. Fără pauza de dimineață. Cu note adevărate, din cifre, trecute în carnet. Dar, mai presus de toate, clasa a cincea însemna doamna Granger.

Erau cam o sută cincizeci de copii în clasa a cincea. Aveau șapte profesori: doi de mate, doi de științe, doi de studii sociale și o singură profesoară de limba engleză. Doamna Granger pusese monopol asupra limbii engleze – și i se dusesse vestea.

Doamna Granger locuia singură într-o căsuță cochetă din zona veche a orașului. Avea o mașină veche, albastru deschis, cu care venea în fiecare dimineață la școală, fie ploaie, fie soare, zăpadă sau lapoviță, grindină sau vânt. În condica ei, al cărei început se pierdea în negura vremurilor, nu exista nicio absență.

Părul, alb aproape în întregime, era prins sus, într-un fel de cuib, la ceafă. Spre deosebire de profesoarele mai

tinere, nu venea niciodată la școală îmbrăcată în pantaloni. Avea două costume (fustă și sacou) – uniforma gri și uniforma albastră – pe care le purta întotdeauna cu o cămașă albă, cu o camee prinsă la gât. Doamna Granger se număra printre acei oameni care nu transpiră niciodată. Își dădea sacoul jos numai când erau peste treizeci de grade.

Era scundă, ca orice profesor. Puteai să vezi în școală și elevi de clasa a cincea mai înalți decât ea. Dar doamna Granger părea uriașă. Din cauza ochilor. Erau cenușiu închis și, când își tura privirea la maximum, te făcea să te simți ca un fir de praf. Ochii ei puteau la fel de bine să strălucească și să râdă, iar copiii spuneau că glumele ei erau chiar foarte bune. Însă nu glumele o făcuseră celebră.

Toți erau convinși că doamna Granger avea vedere cu raze X. Nici prin gând să nu-ți treacă să mesteci gumă pe o rază de cincisprezece metri: doamna Granger o să te vadă, o să te oprească și o să-ți lipească guma pe un cartonaș galben. Pe urmă o să ți-l prindă de cămașă cu un ac de siguranță și va trebui să-l porți tot restul zilei. După aceea te duci cu el acasă, i-l dai unuia dintre părinți să-l semneze, și i-l aduci doamnei Granger ziua următoare. Iar pe doamna Granger n-o interesează că nu ești în clasa a cincea, pentru că, din punctul ei de vedere, mai devreme sau mai târziu, o să fii.

Toți copiii de la Școala Primară Lincoln știau că vor ajunge în clasa a cincea la un moment dat și că doamna Granger avea să le noteze testele de ortografie și de citire și, mai rău încă, testele de vocabular - săptămână de săptămână, lună de lună.

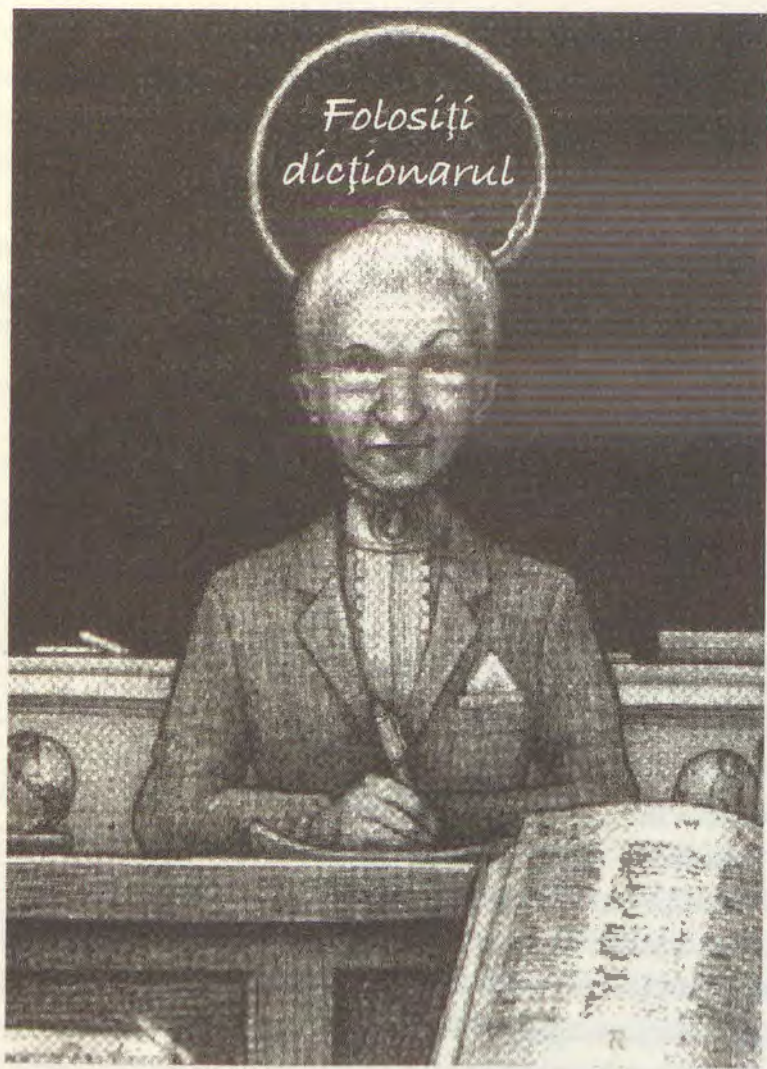
Tuturor profesorilor de limba engleză din lume le place să-i pună pe copii să folosească dicționarul: „Verificați-vă ortografia. Verificați definiția. Verificați despărțirea în silabe.“

Doamnei Granger nu doar că-i plăcea dicționarul. Îl *iubea*, ba aproape că-l venera. În fiecare săptămână venea cu o listă de treizeci și cinci de cuvinte noi, dacă nu chiar mai multe.

Și, ca și cum n-ar fi fost destul de rău, în fiecare dimineață apărea pe tablă „Cuvântul zilei“. Dacă într-o zi nu notai cuvântul în caiet, nu-l căutai în dicționar și nu-i învățai definiția, mai devreme sau mai târziu doamna Granger tot afla, și atunci, toată săptămâna erau pe tablă *două* cuvinte, special pentru tine.

Doamna Granger avea treizeci de dicționare pe o etajeră din spatele clasei. Dar lumina ochilor ei era un dicționar enorm, care conținea toate cuvintele din lume, genul de carte pe care nu poți s-o duci de unul singur. Imensul volum stătea singur pe o măsuță, în fața clasei, ca un altar.

Fiecare elev care a terminat Școala Primară Lincoln în ultimii treizeci și cinci de ani își aduce aminte că a stat

Doamna Granger iubea dictionarul.

lângă masa aceea și a auzit refrenul doamnei Granger:
„Caută cuvântul! De-aia există dicționarul.“

Chiar și înainte de începerea anului școlar, când pentru Nick și prietenii lui era încă vara de dinaintea clasei a cincea, doamna Granger era ocupată. Toți părinții noilor elevi din clasa a cincea au primit o scrisoare de la ea.

Mama lui Nick a citit o parte din scrisoare cu voce tare în timpul cinei, într-o seară de august.

În orice casă trebuie să existe un dicționar bun, pentru ca elevii să-și facă bine tema. Cunoașterea regulilor ortografice, a regulilor gramaticale și îmbogățirea vocabularului sunt esențiale pentru elevi. Cunoașterea limbii ajută la formarea gândirii logice, iar clasa a cincea este cel mai bun moment pentru ca fetele și băieții să-și îmbogățască vocabularul.

Urma apoi lista dicționarelor pe care doamna Granger le considera „acceptabile pentru studiu“.

Doamna Allen a zis:

— Mă bucur că ai o profesoară care-și ia meseria în serios.

Nick a mormăit ceva, voia să-și mănânce liniștit hamburgerul. Dar pepele de la desert nu a reușit să-l învelească cine știe ce.

Nick nu prea avea nevoie de dicționare. Îi plăceau mult cuvintele și le folosea corect. Numai că se gândea că pentru a învăța cuvinte noi era suficient să citească. Iar el citea tot timpul.

Când Nick dădea peste un cuvânt pe care nu-l cunoștea, îl întreba pe tatăl sau pe fratele lui sau pe cine era prin preajmă ce însemna și, dacă știau, îi spuneau. Dar cu doamna Granger era altfel. Auzise multe despre ea și cu un an în urmă îi văzuse pe elevii de-a cincea în bibliotecă, cu nasul în dicționare, sperați să-și termine fișele de vocabular pentru ora de engleză.

Mai era o săptămână de vacanță și Nick deja simțea că urmează un an școlar foarte, foarte lung.

3 | Întrebarea

Prima zi de școală a fost de acomodare. Elevii au primit manualele și au stat de vorbă.

Toți întrebau:

— Ce-ai făcut în vacanța de vară?

Primele cinci ore au trecut ușor pentru Nick.

Dar venea a șasea oră. Doamna Granger nu știa de glumă.

Mai întâi le-a dat un test de evaluare, ca să vadă câte cuvinte cunoșteau elevii din cele treizeci și cinci pe care le aveau de învățat în acea săptămână. *Tremur, circular, orchestră* – lista nu se mai termina. Cele mai multe îi erau cunoscute lui Nick.

Apoi le-a împărțit foile cu metoda de predare. Pe urmă, o prezentare scrisă despre scrisul de mână și apoi, un exemplu despre cum trebuie să arate titlul fiecărei lecții. Treizeci și șapte de minute fără nicio pauză.

Nick se pricepea de minune să pună întrebări ca să tragă de timp – strategia „piedică pentru profesor” sau „pierdere de timp garantată”. Cu trei minute înainte de clopoțel, în acea fracțiune de secundă dintre sfârșitul lecției și anunțarea temei pentru ziua următoare, Nick putea să lanseze o întrebare care-i distrăgea atenția profesorului destul cât să amâne sau chiar să renunțe la temă.

Sincronizarea era importantă, dar întrebarea potrivită era partea cea mai grea. Întrebări despre știrile zilei, întrebări despre facultatea la care a fost profesorul, întrebări despre cartea sau sportul sau despre hobby-ul favorit al profesorului – Nick știa toate manevrele posibile și avea foarte mare succes.

Și iată-l acum în clasa a cincea, spre finalul primei ore de engleză cu doamna Granger: Nick simțea în aer apropierea temei pentru acasă, așa cum un fermier simte că vine o furtună.

Doamna Granger a făcut o pauză ca să-și recapete suflul și mâna lui Nick a țâșnit în sus ca o săgeată. S-a uitat la schema cu elevii din fiecare bancă, apoi s-a uitat la el. Ochii ei cenușii și tăioși nu erau nici măcar la intensitate medie.

— Da, Nicholas?

— Doamna Granger, aveți atât de multe dicționare în clasa asta, și mai ales acela enorm... De unde au apărut

atâtea cuvinte? Au fost copiate din alte dicționare? Este o carte foarte mare.

Era grenada perfectă: Buum!

Mai mulți colegi au zâmbit și câțiva s-au uitat pe furis la ceas. Nick avea o reputație bună și toată clasa știa ce făcea.

Din nefericire, și doamna Granger știa. A ezitat o clipă, apoi i-a zâmbit, puțin cam prea frumos ca să fie adevărat. Ochii ei aveau culoarea unui nor de furtună.

— Ah, ce întrebare interesantă, Nicholas. Aș putea vorbi ore întregi despre asta, cu siguranță.

Se uită apoi spre toți elevii din clasă.

— Mai vrea și altcineva să știe răspunsul?

Au dat cu toții din cap în semn că da.

— Foarte bine. Nicholas, nu vrei tu să cercetezi și să susții o prezentare în fața clasei pe acest subiect? O să fie mult mai plăcut să descoperi răspunsul singur decât să-l afli de la mine. Te rog să pregătești prezentarea pentru ora următoare.

Doamna Granger i-a zâmbit din nou. Foarte frumos. Apoi a revenit la ale ei.

— Iar tema pentru mâine o găsiți la pagina doisprezece din manualul *Cuvinte vii...*

Nick mai că n-a auzit tema. Inima îi bătea tare și se simțea mic, foarte mic. Simțea că i se înroșiseră vârfurile

urechilor și că străluceau. Eșec total. Temă suplimentară. Și, probabil, un mic semn negru în dreptul numelui său, pe schema cu elevii.

Tot ce auzise despre această profesoară era adevărat: nu e bine să te pui cu Călărețul Singuratic.

4 | Detectivul de cuvinte

Era o după-amiază superbă de septembrie, cu soare din plin, briză răcoroasă, cer albastru. Însă nu și pentru Nick.

Nick avea de făcut o prezentare pentru a doua zi. Mai avea de copiat și definițiile celor treizeci și cinci de cuvinte. Pentru doamna Granger. Nu așa trebuia să fie la școală. Nu pentru Nick.

Acasă la Nick exista o regulă: Mai întâi tema. Adică imediat după școală. Nick îl auzise pe fratele lui mai mare, James, oftând și bombănind regula asta ani de zile, până în urmă cu doi ani, când terminase liceul. Dar, după primul semestru, James le-a scris: „Am luat note foarte mari pentru că, atunci când am ajuns aici, știam deja ce am de făcut mai întâi.“ Acea scrisoare a fost dovada de care mama și tatăl lui Nick aveau nevoie. „Mai întâi tema“ era lege din septembrie până în iunie.

Pentru Nick asta nu era o problemă, pentru că nu prea avusese teme. Sigur, se mai uita peste cuvintele

Mai întâi tema

din vocabular, făcuse niște rezumate scurte pentru câteva cărți în clasa a patra, dar, în afară de asta, nimic. Până atunci, școala niciodată nu-i invadase timpul liber. Mulțumită doamnei Granger, acele vremuri erau apuse.

Mai întâi a căutat definițiile în dicționarul roșu nou-nouț pe care i-l cumpărase mama lui pentru că așa îi zisese doamna Granger. I-a luat aproape o oră. Dinspre curtea lui John, în josul străzii, auzea meciul de baseball: țipete, strigăte și, la fiecare câteva minute, pocnetul puternic al bătei care lovea mingea. Dar el avea o prezentare de făcut. Pentru doamna Granger.

Nick s-a uitat la începutul dicționarului. Volumul avea o introducere cu titlul „Cuvintele și originea lor“.

„Perfect!“ și-a zis. Era exact ce-i trebuia pentru prezentarea lui. N-avea cum să-i ia mai mult de câteva minute. Lui Nick i se părea că deja simte soarele și briza pe față în timp ce fuge afară, la joacă, cu tema terminată.

Apoi a citit prima propoziție din introducere:

Fără îndoială, dicționarul acesta de limbă modernă este unul dintre cele mai surprinzător de complexe și profunde documente create vreodată, întrucât încorporează date etimologice unice, reflectând nu doar o erudiție lexicografică extraordinară, ci și visele, discursul și

creativitatea a milioane de oameni de-a lungul a mii de ani – căci fiecare om care a vorbit sau scris vreodată în limba engleză a avut o contribuție la elaborarea lui.

Cum?! Nick s-a scărpinat în cap și a mai citit o dată. Și încă o dată. Degeaba. Parcă ar fi citit ingredientele unui șampon.

A închis dicționarul cu zgomot și a coborât scările.

În familia lui Nick se citea mult, așa că biblioteca acoperea trei dintre cei patru pereți ai sufrageriei. Aveau două enciclopedii în mai multe volume: setul negru era pentru adulți, setul roșu, pentru copii. Nick scoase volumul cu litera D din setul roșu și căută cuvântul *dicționar*. A avea trei pagini, cu intrări pentru Dicționare vechi, Detectivii de cuvinte și Dicționarele azi. Nu era din cale afară de interesant. Dar n-avea de ales, așa că s-a trântit pe canapea și a citit tot.

Când a terminat volumul pentru copii, a deschis enciclopedia neagră și a citit mai tot ce a găsit despre dicționare. Nu înțelegea mai mult de jumătate din ce citea.

S-a lăsat pe spate și și-a acoperit ochii cu brațul, încercând să-și imagineze cum avea să prezinte toate plicticoșeniile alea. Cu puțin noroc, avea ce vorbi trei

minute. Dar, cum Nick era Nick, i-a venit brusc o idee care l-a făcut să zâmbească cu gura până la urechi.

Îi era clar că putea să se amuze făcând prezentarea. Putea să facă ceva deosebit. La urma urmelor, doamna Granger și-o căutase.

azi? După prânz, a cincea și a șasea oră au ținut cât două tic-tacuri.

Când s-a sunat de ora a șaptea, doamna Granger a intrat în clasă, a făcut patru pași până la catedra din marginea clasei, a deschis catalogul, a aruncat o privire prin clasă și a bifat de două ori în catalog. Apoi s-a uitat la Nick și a zis:

— Cred că azi începem ora cu o scurtă prezentare. Nicholas?

Trecuseră doar cincisprezece secunde de la începerea celei de-a șaptea ore, iar Nick se afla deja în lumina reflectoarelor.

„Doamna joacă dur“, și-a zis Nick. A înghițit în sec, și-a luat fișele cu notițe mototolite și ghiozdanul și s-a dus în fața clasei. S-a așezat lângă dicționarul uriaș de pe măsuță, iar doamna Granger s-a dus în spatele clasei și s-a așezat pe un scaun înalt de lângă rafturile cu cărți. Era îmbrăcată cu uniforma ei albastră.

Nick a tras adânc aer în piept și a început.

— Ei bine, primul lucru pe care l-am aflat a fost că primul dicționar englez...

Doamna Granger îl întrerupse.

— Scuză-mă, Nicholas, dar prezentarea ta are vreun titlu?

Nick s-a uitat la ea pierdut.

— Un titlu? N-nu, nu i-am pus titlu.

— Să nu uitați să includeți un titlu de fiecare dată când aveți o prezentare orală sau scrisă. Acum te rog să continui, Nicholas, i-a zis zâmbind și dând aprobator din cap.

Nick a reluat. Privind drept către doamna Granger, a zis:

— Dicționarul.

Câțiva copii s-au amuzat, dar Nick s-a ținut tare și a continuat să vorbească.

— Mulți consideră că primul dicționar englez a fost alcătuit în secolul al XVIII-lea de un domn pe nume Samuel Johnson. El trăia la Londra, în Anglia. Era foarte deștept și a scris o mulțime de cărți și voia ca toți ceilalți oameni deștepți să poată folosi un dicționar bun, așa că a scris el unul. Dar au existat și alte dicționare înainte. În primul rând, Dicționarul lui Johnson era diferit prin dimensiunea lui. Avea peste patruzeci și trei de mii de cuvinte.

Elevii au scos tot felul de sunete când au auzit numărul acela mare – „Ooo!“, „Maamă!“ și tot așa –, iar Nick nu s-a mai putut concentra. Și-a ridicat privirea către doamna Granger, așteptându-se s-o vadă cum îl străpunge cu privirea. Dar nu. Privirea ei era aproape prietenoasă, într-un fel profesoral.

— Șșșș... Continuă, Nicholas. Ai început bine, i-a zis doamna Granger.

Lui Nick i-a venit să zâmbească, dar și-a văzut colegii uitându-se fix la el, așa că a strâns și mai tare în mâini notițele și a continuat.

— Samuel Johnson a mai făcut ceva deosebit: a ales cuvintele care i s-au părut cele mai importante și a dat multe exemple care arătau cum erau ele folosite de oameni. De exemplu, a arătat că *a lua* putea fi folosit în o sută treisprezece feluri diferite...

Prezentarea lui Nick a continuat douăsprezece minute fără probleme. Nu-i venea să creadă cât de ușor îi era să stea acolo și să vorbească despre lucrurile alea. După alte cinci minute, doamna Granger l-a întrerupt din nou pe Nick:

— Nu e frumos să căscați zgomotos sau să vă puneți capul pe bancă atunci când cineva susține o prezentare.

Nimeni din clasă nu dădea doi bani pe prezentarea lui. Cu excepția doamnei Granger.

De fiecare dată când Nick se uita la ea, o vedea zâmbind. Iar ochii ei nu erau absolut deloc reci sau tăioși. Îi sorbea cuvintele, dădea aprobator din cap și, din când în când, spunea: „Foarte bine punctat“ sau „Da, foarte corect“.

Dar când s-a uitat din nou la ea, a surprins-o uitându-se pe furiș la ceas. Trecuseră optsprezece minute. Poate că ideea lui avea să țină până la urmă. Urma faza a doua.

Nick a scos din ghiozdan dicționarul roșu adus de acasă, cel pe care-l aveau majoritatea elevilor – cel pe care doamna Granger le zisese să-l folosească.

— Acesta este dicționarul pe care-l folosesc acasă pentru vocabular și... și aseară m-am uitat pe primele pagini și am aflat multe despre felul în care a fost făcut dicționarul... chiar din această carte. Așa că m-am gândit că aș putea pune unele lucruri din el în prezentarea mea. Spune aici...

— Nicholas?

Nick s-a uitat spre ea. Doamna Granger s-a dat jos de pe scaunul înalt și picioarele lui de lemn au scârțâit pe linoleum. Colegii au devenit atenți. Doamna Granger a zâmbit, a ridicat din sprâncene și a arătat către ceasul ei.

— Nicholas, cred că colegii tăi ar trebui să citească restul singuri, acasă. Acum...

John a ridicat mâna și, după ce doamna Granger i-a făcut semn, a zis:

— Dar eu nu am acasă acest dicționar, doamnă Granger. Eu îl am pe cel albastru.

Și alți câțiva copii au zis imediat:

— Și eu la fel.

Profesoara s-a străduit să nu-și arate enervarea.

— Foarte bine, Nick, dar să nu dureze mult. Trebuie să facem și alte lucruri azi.

Cu ochii mari, Nick a aprobat cu un gest din cap, și-a potrivit ochelarii pe nas și a început să citească.

Fără îndoială, dicționarul acesta de limbă modernă este unul dintre cele mai surprinzător de complexe și profunde documente create vreodată, întrucât încorporează date etimologice unice, reflectând nu doar o erudiție lexicografică extraordinară, ci și visele, discursul și creativitatea a milioane de oameni de-a lungul a mii de ani – căci fiecare om care a vorbit sau scris vreodată în limba engleză a avut o contribuție la elaborarea lui...

Articolul era lung, iar copiii se plictiseau de moarte. Dar nimeni nu-și arăta plictiseala. Toți știau că trecuse mai bine de jumătate din oră și că prezentarea lui Nick nu era o prezentare și atât. Era una dintre cele mai tari metode de a trage de timp pe care le inventase.

Doamna Granger știa și ea. A plecat din spatele clasei și s-a dus lângă geam. Nick se uita la ea din când în când, în timp ce citea, și de fiecare dată ochii doamnei Granger se aprindeau și ajungeau la un nou grad de intensitate. La opt minute după cea mai reușită repriză de citit fără întrerupere, ochii ei incandescenti găureau pur și simplu tabla din spatele lui. Mai erau doar zece minute din cea de-a șaptea oră.

Nick a tras aer în piept înainte de un paragraf nou și doamna Granger l-a întrerupt.

— Aici ar fi bine să te oprești, Nicholas. Haideți să-l aplaudăm pentru prezentare.

Aplauzele nu au ținut mult.

După ce Nick și-a luat ghiozdanul și notițele și s-a așezat la loc în bancă, ochii doamnei Granger și-au revenit cât de cât la normal și chiar i-a zâmbit.

— Cu toate că a fost puțin cam lungă, a zis ea și a făcut o pauză, ca să fie înțeleasă, prezentarea ta a fost bună. Și nu e fascinant că engleza are mai multe cuvinte diferite decât orice altă limbă din lume? adăugă, arătând către dicționarul ei mare. Volumul acesta conține definițiile a peste patru sute cincizeci de mii de cuvinte. Nu-i așa că am avut dreptate, Nicholas? Pentru că ai aflat toate aceste lucruri prin propriile eforturi, ele vor însemna mult mai mult pentru tine.

Doamna Granger radia. Nick s-a făcut mic în bancă. Era mult mai rău decât faptul că trebuise să scrie o prezentare, mai rău decât faptul că o prezentase stând în picioare. Era tratat ca un... ca elevul ei preferat. Și avea impresia că o făcea intenționat. Reputația lui era în mare pericol. Așa că a mai pus o întrebare.

A ridicat mâna și nici nu a așteptat permisiunea doamnei Granger.

— Da, dar, știți, tot nu înțeleg de ce un cuvânt înseamnă ceva și altul, altceva. De exemplu, de ce *câine* înseamnă

animalul care face „ham“ și dă din coadă? Cine hotărăște asta?

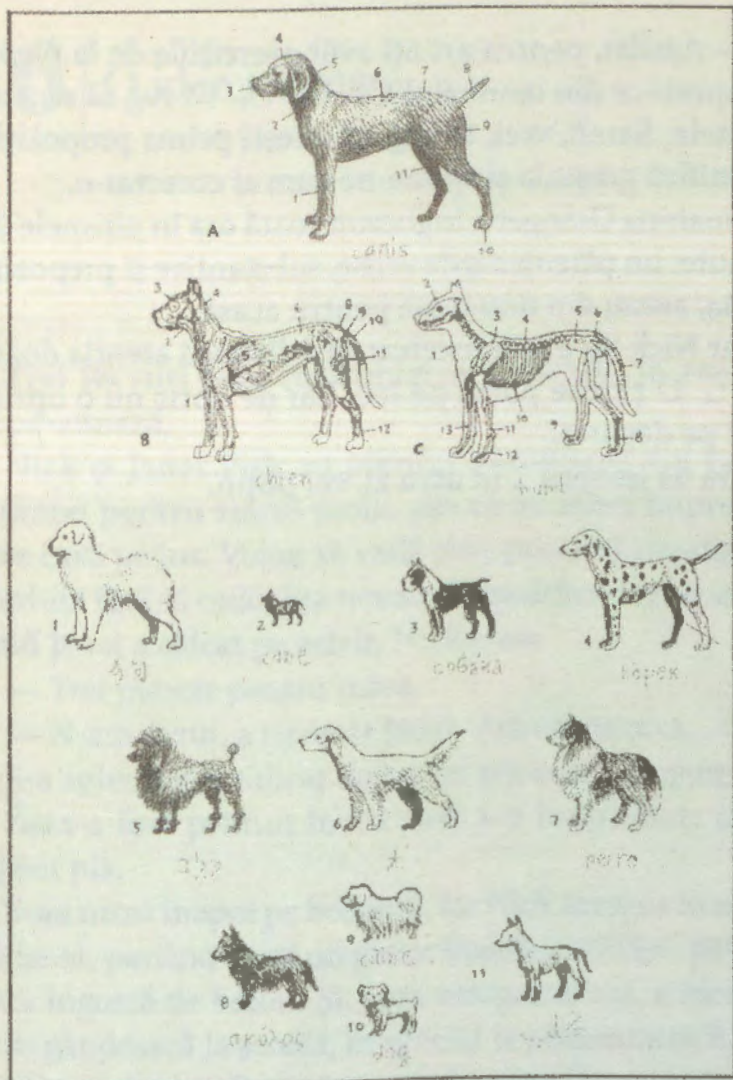
Iar doamna Granger a căzut în plasă.

— Cine hotărăște că sensul cuvântului *câine* este „câine“? Tu, Nicholas. Tu, eu și toți ceilalți din această clasă, din acest oraș, din acest stat și din această țară. Toți spunem la fel. Dacă am trăi în Franța, am spune că pentru animalul patruped cu blană cuvântul potrivit e *chien* – sună ca „șii-a“, dar el ar însemna ceea ce înseamnă *câine* pentru tine și pentru mine. Iar în Germania se zice *Hund* – și tot așa, peste tot în lume. Dar dacă toți cei din această clasă ar hotărî să-i spună altfel acestui animal și dacă restul oamenilor i-ar zice la fel, atunci așa i s-ar spune și, la un moment dat, ar intra în dicționar. Noi hotărâm ce intră în acea carte, zise ea arătând către uriașul volum.

Apoi s-a uitat la Nick și a zâmbit din nou.

— Dar, desigur, la acel dicționar au lucrat sute de oameni inteligenți timp de mulți ani, a continuat doamna Granger, așa că, în ce ne privește, dicționarul acela este lege. Legile se pot schimba, desigur, dar numai dacă e nevoie. Se poate să fie nevoie de cuvinte noi, dar toate cuvintele din acel dicționar au fost puse acolo din motive întemeiate.

Doamna Granger s-a uitat la ceas. Mai rămăseseră opt minute.

Cine hotărăște că sensul cuvântului câine este „câine“?

— Așadar, pentru azi ați avut exercițiile de la pagina doisprezece din manualul *Cuvinte vii*. Vă rog să scoateți caietele. Sarah, vrei, te rog, să citești prima propoziție? Identifică greșeala și spune-ne cum ai corectat-o.

Doamna Granger a înghesuit toată ora în ultimele opt minute: un păienjeniș de verbe, substantive și prepoziții. Și, da, aveau din nou temă pentru acasă.

Iar Nick nu a mai încercat să-i distragă atenția doamnei G. O ținuse puțin pe loc, dar de oprit nu o oprise. Nici pe departe.

Era de neoprit... În acea zi, cel puțin.

6 | O idee măreață

Trei lucruri s-au întâmplat mai târziu, în aceeași după-amiază.

Nick și Janet Fisk au pierdut autobuzul din cauza ședinței pentru ziarul școlii, așa că au mers împreună spre casă pe jos. Voiau să vadă cine poate să meargă pe bordură fără să cadă. Era nevoie de multă concentrare și, când Janet a călcat pe asfalt, Nick a zis:

— Trei puncte pentru mine.

— N-am căzut, a ripostat Janet. Am văzut ceva... Uite.

S-a aplecat și a ridicat de jos un pix auriu elegant.

Ăsta a fost primul lucru care s-a întâmplat: Janet a găsit pix.

S-au urcat înapoi pe bordură, iar Nick mergea în urma lui Janet, punând atent un picior înaintea celuilalt pe bordura îngustă de beton. Și, cum mergea el așa, a început să se gândească la școală, în special la prezentarea lui. Și dintr-odată a înțeles ce-i zisese doamna Granger despre cuvinte la sfârșitul orei.

Ăsta a fost al doilea lucru: a înțeles ce-i zisese doamna Granger.

Profesoara zisese: „Cine hotărăște că sensul cuvântului *câine* este «câine»? Tu, Nicholas.“

„Tu, Nicholas“, își repeta el în gând. „Eu?“ și-a zis Nick, în timp ce pune a un picior înaintea celuilalt, în urma lui Janet. „Ce înseamnă asta?“ Și atunci Nick și-a amintit ceva.

Când avea vreo doi ani, mama lui îi cumpărase un casetofon din ăla care nu se strică niciodată și câteva casete cu cântece. Îi plăceau la nebunie și le asculta întruna. Se ducea cu o casetă și cu casetofonul la mama, la fratele mai mare sau la tata, dădea cu caseta în casetofon și zicea: „Guagala, guagala, guagala“, până când cineva pune caseta și pornea casetofonul.

Timp de trei ani, ori de câte ori spunea „guagala“, familia lui știa că voia să asculte sunetele plăcute de voci și de instrumente. Apoi, când s-a dus la grădiniță, Nick a învățat că, dacă voia să fie înțeles de educatoare sau de ceilalți copii, trebuia să folosească cuvântul *muzică*. Dar sunetul acela plăcut era pentru Nick *guagala*, fiindcă așa spunea el. Cine spune că *guagala* înseamnă „muzică“? „Tu, Nicholas.“

— Nu e corect! a strigat Janet.

Ajunseseră la colțul străzii lor și Nick, absorbit cu totul de gândurile lui, a dat peste ea. Janet a căzut de pe bordură și pixul auriu din mâna ei a zdrăngănit pe asfalt.

— Scuză-mă... N-am vrut, pe cuvânt. Nu eram atent...
Stai puțin...

Nick s-a aplecat, a luat pixul de jos și i l-a întins lui Janet.

— Uite...

Și atunci s-a petrecut cel de-al treilea lucru.

Nick nu a zis „pix“. În schimb, a zis:

— Uite... frindelul tău.

— Frindel? s-a mirat Janet luând pixul și uitându-se la el ca la un nebun.

Apoi, strâmbându-se, l-a întrebat:

— Ce-i aia *frindel*?

Nick a zâmbit cu gura până la urechi:

— O să vezi. Pa, pa!

Erau la intersecția dintre strada Spring și bulevardul South Grand, la o stradă distanță de casă, într-o după-amiază de septembrie. Acolo și atunci i-a venit lui Nick ideea măreață.

După ce a alergat pe stradă, pe scări, pe ușă și sus, până în dormitorul lui, nu mai era doar o mare idee. Era un plan în toată regula care aștepta să fie pus în aplicare. Iar Nick se pricepea la asta.

Ideea măreață

Ziua următoare, după școală, a început să pună planul în aplicare. S-a dus la magazinul Penny Pantry și a cerut un frindel.

— Un ce? a întrebat doamna din spatele tejghelei uitându-se nedumerită la el.

— Un frindel, vă rog. Unul negru, a răspuns Nick zâmbindu-i.

S-a aplecat și și-a întors urechea spre el:

— Ce spuneai că vrei?

— Un frindel, zise Nick, arătând spre pixurile de pe etajera din spatele ei. Unul negru, vă rog.

Doamna i-a dat un pix lui Nick. El i-a plătit cei 49 de cenți, a zis „mulțumesc“ și a ieșit din magazin.

Peste șase zile, s-a dus Janet la Penny Pantry. Același magazin, aceeași doamnă. John fusese și el acolo cu o zi în urmă, Peter, cu două zile în urmă, Chris, cu trei, Dave, cu patru. Janet era a cincea persoană trimisă de Nick ca să o roage pe vânzătoare să-i dea un frindel.

După ce i-a spus ce vrea, doamna vânzătoare s-a întors către pixuri și a întrebat:

— Albastru sau negru?

Nick stătea pe culoarul vecin, lângă rafturile cu bomboane, și zâmbea cu gura până la urechi.

Frindel era un cuvânt adevărat. Însemna *pix*. Cine spune că *frindel* înseamnă „pix“? „Tu, Nicholas.“

O jumătate de oră mai târziu, câțiva elevi de încredere dintr-a cincea țineau o ședință în camera de joacă a lui Nick. Erau acolo John, Pete, Dave, Chris și Janet. Și Nick, șase copii în total – șase agenți secreți.

Și-au ridicat cu toții mâna dreaptă și au citit jurământul scris de Nick:

De azi înainte, nu voi mai folosi niciodată cuvântul PIX. Voi folosi în schimb cuvântul FRINDEL și voi face tot ce stă în puterile mele pentru ca și alții să-l folosească.

Au semnat toți șase jurământul – cu frindelul lui Nick. Planul avea șanse să meargă.
Mulțumim, doamnă Granger.

7 | Războiul pentru cuvânt

Școala era locul perfect pentru lansarea noului cuvânt și, fiind un eveniment istoric major, Nick voia ca operațiunea să înceapă la materia potrivită: ora a șaptea, limba engleză.

Nick a ridicat mâna imediat după ce s-a sunat de intrare și a zis:

— Doamnă Granger, mi-am uitat frindelul.

John, care stătea trei rânduri mai încolo, a intervenit:

— Am eu unul în plus, Nick, și ți-l pot împrumuta.

Pe urmă John a căutat de zor prin ghiozdan, dându-se în spectacol.

— Adică așa cred, că am un frindel în plus. I-am spus mamei să-mi dea trei sau patru. Sunt sigur că ieri aveam un frindel în plus, dar se poate să-l fi... uite, da... aici era.

Apoi John i l-a aruncat lui Nick, dându-se în spectacol, iar Nick l-a lăsat intenționat să cadă. Pe urmă s-a dat în spectacol căutându-l.

Doamna Granger, dar și toți colegii din clasă, pricepură cum nu se poate mai bine. Obiectul negru din plastic pe care Nick îl împrumutase de la John avea un nume ciudat... un nume nemaipomenit... un nume nou: *frindel*.

Au chicotit toți, dar doamna Granger și-a aprins ochii și toată clasa a amuțit. Iar restul orei a mers conform planului – planului ei, mai precis.

Când elevii ieșeau din clasă, doamna Granger l-a oprit pe Nick.

— Nicholas? Aș vrea să-ți spun câteva... cuvinte, i-a zis ea accentuând cuvântul *cuvinte*.

Nick a simțit cum i se usucă gura și cum i se pune un nod în gât, dar și-a păstrat sângele rece. S-a dus spre catedră.

— Da, doamnă Granger.

— Ideea ta a fost amuzantă, Nicholas, dar de acum să nu-mi mai întrerupi ora. Ai înțeles?

Ochii îi străluceau, dar privirea îi era mai degrabă luminoasă decât nimicitoare.

— Idee? Ce idee? a întrebat Nick, încercând să nu lase să i citească nimic în privire.

— Știi ce vreau să spun, Nicholas. Vorbesc despre spectacolul pus în scenă de tine și de John la începutul orei. Vorbesc despre *asta*, zise, ridicând stiloul ei vechi, maro cu capac albastru.

— Dar eu chiar nu aveam niciun frindel la mine, a zis Nick, uimit și el de propriul curaj.

Ochii lui rămăseseră larg deschiși și lipsiți de expresie în spatele ochelarilor.

În schimb, ochii profesoarei păreau că fulgeră, apoi se îngustară, iar doamna Granger și-a strâns buzele într-o linie subțire. Preț de câteva clipe n-a zis nimic, apoi a început:

— Înțeleg. Foarte bine. Atunci cred că nu mai avem nimic de discutat astăzi, Nicholas. Poți pleca.

— Mulțumesc, doamnă Granger, a zis Nick luându-și ghiozdanul și a pornit către ușă. Și vă promit că n-o să-mi mai uit niciodată frindelul, a completat el când era pe jumătate ieșit din clasă. La revedere!

8 | Mai puternic decât o sabie

Peste două zile a venit fotograful să facă poze cu clasa. Clasa a cincea avea să fie fotografiată ultima, chiar după prânz.

Prin urmare, Nick și agenții lui secreți au avut mult timp la dispoziție și au putut să șușotească cu toți colegii de a cincea. Fuseseră făcute toate fotografiile individuale și urma fotografia de grup. Toți erau aliniați pe scena amfiteatrului, toți aveau părul aranjat și toți zâmbeau.

Dar când fotograful a zis „Zâmbiți, vă rog“, toți elevii au zis „Frindel!“, ridicând fiecare câte un frindel în aer, ca să apară în fotografie.

Fotograful rămăsese fără film. Așa că aceea a fost singura fotografie de grup cu clasa a cincea. Dintre profesori, șase nu erau deloc încântați. Iar doamna Granger era furioasă.

Nimeni nu avusese intenția să-i enerveze pe profesori. Nu voiau decât să se amuze.

Copiii din școală vorbeau despre noul cuvânt. Când apare un cuvânt nou, toată lumea îl folosește tot timpul. Copiilor de la Școala Generală Lincoln le plăcea noul cuvânt inventat de Nick. Mult de tot.

Însă nu și doamnei Granger. La o zi după fotografia de grup le-a ținut un discurs elevilor din fiecare clasă la care preda și a lipit un anunț pe panoul principal de lângă cancelarie.

Cine va fi auzit folosind cuvântul frindel în loc de pix va rămâne după ore și va scrie următoarea propoziție de o sută de ori: Scriu această pedeapsă cu pixul.

Doamna Granger

Dar rezultatul a fost că elevii voiau și mai mult să folosească noul cuvânt al lui Nick. Dacă rămâneai după ore cu Călărețul Singuratic era ca și cum ai fi primit o medalie de onoare. Săptămâni la rând, zi de zi rămâneau după ore câțiva elevi.

Într-o zi, la sfârșitul orei a șaptea, doamna Granger l-a rugat pe Nick să vină la ea după ore.

— Nu ești pedepsit, Nicholas. Vreau doar să stăm de vorbă.

Nick era încântat. Era ca o întrunire pe timp de război. Una dintre părți flutură un steag alb, iar generalii ies în

față și stau de vorbă. Generalul Nicholas Allen. Lui Nick îi plăcea cum suna.

După ore, s-a prezentat la ușa clasei doamnei Granger.

— Voiati să vorbiți cu mine?

— Da, Nicholas. Intră, te rog, și ia un loc.

Nick s-a așezat pe un scaun.

— Nu crezi că ar fi cazul să înceteze toată povestea asta cu „frindelul“? A dat toată școala peste cap.

Lui Nick i s-a pus un nod în gât.

— E un cuvânt ca toate cuvintele. Ne amuză și adevărul e că este un cuvânt adevărat. Nu e un cuvânt urât, e doar diferit. Și, de fapt, așa se schimbă cuvintele, nu? Așa ați spus.

Doamna Granger a oftat.

— Poate că da, așa apare un cuvânt nou. Dar chiar ar trebui înlocuit cuvântul *pix* cu... celălalt cuvânt? Cuvântul *pix* are o istorie lungă și bogată*. Vine din cuvântul latin pentru pană, *pinna*. Am început să-l folosim pentru că penele au fost printre primele instrumente de scris. E un cuvânt care există dintr-un motiv anume. Are *sens*, Nicholas.

* Explicația din frazele următoare se referă la cuvântul englezesc *pen*.
(N.t.)

— Dar și *frindel* are sens pentru mine, zise Nick. Și, până la urmă, cuvântul *pinna* nu a fost și el inventat de cineva?

Ochii doamnei Granger au scânteiat, dar nu a zis decât:

— Așadar nu ai de gând să oprești toate astea?

Nick a privit-o drept în ochi.

— Păi, eu și... adică câțiva prieteni și cu mine am jurat să folosim acest cuvânt și trebuie să ne ținem promisiunea. Și, de fapt, e un cuvânt ca toate cuvintele. Îmi place cuvântul meu.

Nick încerca să se arate curajos, așa cum trebuie să fie un general.

— Foarte bine. Credeam că putem pune punct acestei povești, a zis doamna Granger scoțând un plic mare alb din sertarul biroului. Ți-am scris o scrisoare, Nicholas.

Nick a întins mâna, crezând că vrea să i-o dea. Dar se înșelase.

— O să ți-o trimit doar când se vor termina toate astea. Vreau să-ți scrii numele și să treci data de azi pe spatele plicului. Când o s-o citești, mai târziu, o să știi că e aceeași scrisoare și că nu am schimbat nimic în ea.

„Ce ciudat“, și-a zis Nick.

— Sigur, răspunse el.

Și-a scris numele cât a putut de frumos și, sub nume, a trecut data.

Apoi doamna Granger s-a ridicat brusc.

CUVINTELE SUN
IMPORTA

Ca o întrunire pe timp de război

— Asta-i tot, Nicholas. Și fie ca cel mai bun cuvânt să câștige.

Profesoara era încruntată, dar ochii ei... ochii ei arătau altceva – ceva care semăna a bucurie.

Nick ajunsese la jumătatea holului când și-a dat seama de un lucru: „Îi place războiul ăsta și își dorește enorm să câștige!“

A doua zi, în drum spre școală, lui Pete i-a venit o idee grozavă.

— Ce-ar fi să-i convingem pe toți elevii de-a cincea s-o întrebe pe doamna Granger: „Îmi împrumutați un frindel?“

— Vrei să spui „Doamna Granger, îmi puteți împrumuta un frindel?“, l-a corectat Dave. Trebuie să folosim corect cuvintele. N-am vrea s-o supărăm pe Grangeroasa Periculoasa.

— Cred că e o idee bună, a zis Nick. N-are cum să-i pedepsească pe toți să stea după ore, nu?

Aproape optzeci de copii au stat cu doamna Granger după ore în acea zi. Clasa ei era plină, erau elevi și pe hol. Directoarea a stat peste program ca să ajute. Au aranjat ca două autobuze să vină după program și să-i ducă pe elevi acasă.

Ziua următoare, toți elevii de-a cincea, dar și mulți din alte clase, au făcut la fel – peste două sute de elevi.

Părinții au dat telefoane și au protestat. Șoferii de autobuz au amenințat cu greva. Atunci au intervenit consiliul de administrație și administratorul.

Și tot atunci directoarea Școlii Elementare Lincoln i-a vizitat pe domnul și doamna Allen. Voia să le vorbească despre fiul lor. Cel din clasa a cincea. Cel pe care-l chema Nick.